

TALABALARNING OG‘ZAKI NUTQ MALAKALARINI SHAKLLANTIRISHDA SINF ICHIDAGI O‘ZARO MULOQOTNING AHAMIYATI

Durdona Omonova Jahongir qizi

*Farg‘ona Davlat Universiteti, Chet Tillari Fafuliteti, Filiologiya va Tillarni O‘qitish
(Ingliz tili) Yo‘nalishi, 24.107-guruh talabasi*

Umirziyayev Umidjon Maxamadjonovich

O‘qituvchi, Farg‘ona Davlat universiteti

Annotatsiya: Mazkur maqolada talabalarining og‘zaki nutq malakalarini rivojlantirishda sinf ichidagi o‘zaro muloqotning pedagogik ahamiyati keng qamrovda tahlil qilinadi. Tadqiqot jarayonida zamonaviy ta‘lim tizimida muloqotga asoslangan yondashuvlarning kommunikativ kompetensiyani shakllantirishdagi o‘rni ochib beriladi. Shuningdek, interaktiv metodlarning talabalarining nutqiy ishonchi, ravonligi va faolligiga ta‘siri ilmiy manbalar asosida asoslab beriladi. Maqola natijalari chet tilini o‘qitishda sinf ichidagi o‘zaro muloqotni ta‘lim jarayonining ajralmas qismi sifatida tashkil etish zarurligini ko‘rsatadi.

Kalit so‘zlar: Og‘zaki nutq, sinf ichidagi muloqot, kommunikativ kompetensiya, interaktiv metodlar, chet tilini o‘qitish.

KIRISH

So‘nggi yillarda chet tillarini o‘qitish metodikasida kommunikativ yondashuv yetakchi o‘rinni egallab bormoqda. Ushbu yondashuvda talabalarining og‘zaki nutq malakalarini rivojlantirish asosiy maqsadlardan biri sifatida belgilanadi. Sinf ichidagi o‘zaro muloqot aynan shu jarayonning markaziy omili hisoblanadi. Chunki muloqot orqali talabalar til birliklarini amaliy qo‘llash, fikr almashish va real kommunikativ vaziyatlarga moslashish imkoniyatiga ega bo‘ladilar. So‘nggi yillarda chet tillarini o‘qitish metodikasida kommunikativ yondashuv yetakchi o‘rinni egallab bormoqda. Ushbu yondashuvda talabalarining og‘zaki nutq malakalarini rivojlantirish asosiy maqsadlardan biri sifatida belgilanadi. Sinf ichidagi o‘zaro muloqot aynan shu jarayonning markaziy omili hisoblanadi. Chunki muloqot orqali talabalar til birliklarini amaliy qo‘llash, fikr almashish va real kommunikativ vaziyatlarga moslashish imkoniyatiga ega bo‘ladilar. So‘nggi yillarda chet tillarini o‘qitish metodikasida kommunikativ yondashuv yetakchi o‘rinni egallab bormoqda. Ushbu yondashuvda talabalarining og‘zaki nutq malakalarini rivojlantirish asosiy maqsadlardan biri sifatida belgilanadi. Sinf ichidagi o‘zaro muloqot aynan shu jarayonning markaziy omili hisoblanadi. Chunki muloqot orqali talabalar til birliklarini amaliy qo‘llash, fikr almashish va real kommunikativ vaziyatlarga moslashish imkoniyatiga ega bo‘ladilar.

Sinf ichidagi o‘zaro muloqotning nazariy asoslari. Pedagogik va lingvodidaktik adabiyotlarda o‘zaro muloqot til o‘rganishning ijtimoiy jarayon sifatidagi mohiyatini ochib beruvchi muhim tushuncha sifatida qaraladi. O‘zaro muloqot talabalarining nutqiy faolligini oshiradi, ularni mustaqil fikrlashga va o‘z nuqtai nazarini himoya qilishga o‘rgatadi. Nazariy tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, muloqotga asoslangan ta‘lim muhitida talabalar tilni tezroq va

samaraliroq o'zlashtiradilar. Pedagogik va lingvodidaktik adabiyotlarda o'zaro muloqot til o'rganishning ijtimoiy jarayon sifatidagi mohiyatini ochib beruvchi muhim tushuncha sifatida qaraladi. O'zaro muloqot talabalarning nutqiy faolligini oshiradi, ularni mustaqil fikrlashga va o'z nuqtai nazarini himoya qilishga o'rgatadi. Nazariy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, muloqotga asoslangan ta'lim muhitida talabalar tilni tezroq va samaraliroq o'zlashtiradilar. Pedagogik va lingvodidaktik adabiyotlarda o'zaro muloqot til o'rganishning ijtimoiy jarayon sifatidagi mohiyatini ochib beruvchi muhim tushuncha sifatida qaraladi. O'zaro muloqot talabalarning nutqiy faolligini oshiradi, ularni mustaqil fikrlashga va o'z nuqtai nazarini himoya qilishga o'rgatadi. Nazariy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, muloqotga asoslangan ta'lim muhitida talabalar tilni tezroq va samaraliroq o'zlashtiradilar.

Интерактив metodlarning og'zaki nutqqa ta'siri. Rolli o'yinlar, munozaralar, juftlik va guruhli ishlarga asoslangan interaktiv metodlar talabalarning og'zaki nutqini rivojlantirishda yuqori samaradorlikka ega. Ushbu metodlar talabalarni faol ishtirok etishga undaydi, nutqiy to'siqlarni kamaytiradi va tabiiy muloqot muhitini yaratadi. Bunday mashg'ulotlar davomida talabalar xatolardan qo'rqmasdan gapirishga o'rganadilar. Rolli o'yinlar, munozaralar, juftlik va guruhli ishlarga asoslangan interaktiv metodlar talabalarning og'zaki nutqini rivojlantirishda yuqori samaradorlikka ega. Ushbu metodlar talabalarni faol ishtirok etishga undaydi, nutqiy to'siqlarni kamaytiradi va tabiiy muloqot muhitini yaratadi. Bunday mashg'ulotlar davomida talabalar xatolardan qo'rqmasdan gapirishga o'rganadilar. Rolli o'yinlar, munozaralar, juftlik va guruhli ishlarga asoslangan interaktiv metodlar talabalarning og'zaki nutqini rivojlantirishda yuqori samaradorlikka ega. Ushbu metodlar talabalarni faol ishtirok etishga undaydi, nutqiy to'siqlarni kamaytiradi va tabiiy muloqot muhitini yaratadi. Bunday mashg'ulotlar davomida talabalar xatolardan qo'rqmasdan gapirishga o'rganadilar.

O'qituvchi va talaba o'rtasidagi muloqot. Ta'lim jarayonida o'qituvchi va talaba o'rtasidagi muloqot muhim ahamiyat kasb etadi. O'qituvchining rag'batlantiruvchi munosabati, to'g'ri fikr-mulohazasi va yo'naltiruvchi roli talabalarning nutqiy ishonchini oshiradi. O'qituvchi bu jarayonda fasilitator sifatida faoliyat yuritib, talabalarni erkin muloqotga chorlaydi. Ta'lim jarayonida o'qituvchi va talaba o'rtasidagi muloqot muhim ahamiyat kasb etadi. O'qituvchining rag'batlantiruvchi munosabati, to'g'ri fikr-mulohazasi va yo'naltiruvchi roli talabalarning nutqiy ishonchini oshiradi. O'qituvchi bu jarayonda fasilitator sifatida faoliyat yuritib, talabalarni erkin muloqotga chorlaydi. Ta'lim jarayonida o'qituvchi va talaba o'rtasidagi muloqot muhim ahamiyat kasb etadi. O'qituvchining rag'batlantiruvchi munosabati, to'g'ri fikr-mulohazasi va yo'naltiruvchi roli talabalarning nutqiy ishonchini oshiradi. O'qituvchi bu jarayonda fasilitator sifatida faoliyat yuritib, talabalarni erkin muloqotga chorlaydi.

Xulosa oldidan tahliliy muhokama. Yuqoridagi nazariy va amaliy tahlillar shuni ko'rsatadiki, sinf ichidagi o'zaro muloqot og'zaki nutq malakalarini shakllantirishda hal qiluvchi omildir. An'anaviy yondashuvlardan farqli ravishda, muloqotga asoslangan ta'lim talabalarning real til ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Yuqoridagi nazariy va amaliy tahlillar shuni ko'rsatadiki, sinf ichidagi o'zaro muloqot og'zaki nutq malakalarini shakllantirishda hal qiluvchi omildir. An'anaviy yondashuvlardan farqli ravishda, muloqotga asoslangan ta'lim talabalarning real til ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat

qiladi. Yuqoridagi nazariy va amaliy tahlillar shuni ko'rsatadiki, sinf ichidagi o'zaro muloqot og'zaki nutq malakalarini shakllantirishda hal qiluvchi omildir. An'anaviy yondashuvlardan farqli ravishda, muloqotga asoslangan ta'lim talabalarning real til ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, talabalarning og'zaki nutq malakalarini rivojlantirishda sinf ichidagi o'zaro muloqot muhim pedagogik ahamiyatga ega. U ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi, talabalarning nutqiy ishonchi va ravonligini shakllantiradi hamda kommunikativ kompetensiyani rivojlantiradi. Shu bois, o'zaro muloqotni ta'lim jarayoniga tizimli ravishda joriy etish zarur hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Brown H. D. Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. — New York: Pearson Education, 2007.
2. Harmer J. How to Teach English. — Harlow: Longman, 2001.
3. Richards J. C. Communicative Language Teaching Today. — Cambridge: CUP, 2006.
4. Ellis R. The Study of Second Language Acquisition. — Oxford: OUP, 2008.
5. Ur P. A Course in Language Teaching: Practice and Theory. — Cambridge: CUP, 1996.